

ПОГЛЯД

У ЦЕНТРІ УВАГИ

16 жовтня 2020 року • №2 (36)

**НАДІЙНА
КОМАНДА**

♥ БАТЬКІВЩИНА

стор. 2 ▶

ВЛАДА ЛИТОВЧЕНКО: ПРАГНУ ЗРОБИТИ ВИШГОРОДЩИНУ ТА КИЇВЩИНУ ТУРИСТИЧНОЮ ПЕРЛИНОЮ УКРАЇНИ

Місцеві вибори 25 жовтня вперше відбудуться за новим адміністративно-територіальним поділом України. Обиратимемо голів об'єднаних територіальних громад, депутатів до місцевих рад громад, районів, області. І насамперед від нас залежить — кого саме оберемо.

Аналізуючи передвиборчі програми кандидатів, ми помітили, що серед більшості з них досить незвично вирізняється програма Влади Литовченко — директора Вишгородського історико-культурного заповідника, кандидата історичних наук, експерта у галузі культури і культурної дипломатії. Вона балотується на посаду голови Вишгородської ОТГ, а також є кандидаткою у депутати Київської обласної ради.

Серед пріоритетів, які Литовченко визначила для реалізації на цих постах — культурний розвиток і підвищення туристичної привабливості регіону. Загалом у програмах кандидатів духовні складові життя громади — далеко не на перших місцях. Чому саме це винесено на лідируючі позиції і наскільки це важливо для Вишгородщини, Київщини і України загалом — «Погляд» запитав у Влади Литовченко.

ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ПРО МІСЦЕВІ ВИБОРИ-2020?

В Україні 25 жовтня відбудуться місцеві вибори. Міста і села по всіх куточках країни вже кілька місяців «прикрашені» численними білбордами, на яких можна почитати безліч рішучих намірів, гнівних звинувачень, запевнень, прогнозів, думок, саркастичних зауважень, креативних висловів і просто гучні красиві фрази.

Переважно їхнє авторство приписане зображенням там малознайомим громадянськості людям — серйозним або ж усміхненим чоловікам та жінкам. Або ж навпаки — занадто знайомі обличчя, що із року в рік претендують на владу і зрештою її здобувають завдяки демократичним виборам, знову нас запевняють у миттєвому забезпеченні добробуту і процвітання всього українського народу.

На вулицях міст і селищ встановлені намети, волонтери роздають

листівки та газети. Телевізор, соцмережі, радіостанції буквально кричать про світле майбутнє країни відразу після виборів. Реклама політичних партій та кандидатів у мери давить з усіх боків.

А люди — спостерігають та намагаються розібратися самотужки у цьому хаосі, адже, окрім, власне, вибору «свого» кандидата, турбують чутки та перестороги, що цьогорічні вибори відбудуться за новими правилами і на новій територіальній основі. На які моменти варто звернути увагу — розповідаємо далі. ▶▶

БОРТНИКИ ТРЕТЬОГО ТисячОЛІТТЯ

ДОСЛІДЖЕННЯ. Учасники Національного проєкту «Бортництво Полісся: архайчна традиція у сучасному вимірі» дізналися, чому медобори продовжують традиції давнього ремесла.

Перші згадки у літописах про бортництво сягають X ст. У Кодексі законів «Руська Правда» є згадки про штрафи за знищення бортей і бортних дерев.

Медобори робили борті власноруч — кожен із них мав набір столярних інструментів для цієї справи. Дослідники XIX — початку XX ст. зазначають, що колоди-борті видовбували із цільного стовбура сосни, дуба, осики чи берези, використовуючи долото або пішню. Свої вироби вони встановлювали на деревах. Це були вертикальні борті — стояки, або горизонтальні — лежаки. Пізніше колоди з бджолами почали переміщати з дерев на землю, і з лісу — ближче до дому. Загалом бортництво було нелегкою справою.

І лише з виникненням рамкового вулика праця бджоларів стала простішою, промисел — вигіднішим, а бортництво певний час існувало паралельно з вуликовим бджільництвом, яке поступово витіснило архайчний спосіб добування меду. ▶▶

стор. 7 ▶

СПРОСТУВАННЯ

Повідомляємо, що інформація, яка була викладена в статті «У Гостомелі на хабарі затримали ще одного депутата», розміщеної 6.07.2018 року у випуску газети №9 (25), про те, що керівник КП «УЖКГ «Гостомель» Пустовалов Віктор Володимирович затриманий на хабарі як співник депутата Гостомельської селищної ради Олега Поповича у зв'язку з земельними махінаціями та про те, що в його помешканні проводився обшук, не відповідає дійсності і визнана недостовірною відповідно до рішення суду.

У НОМЕРІ:

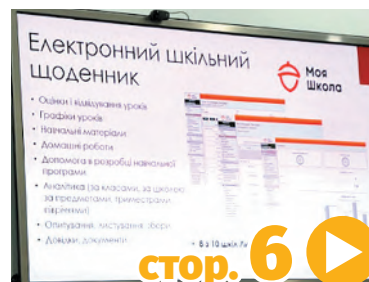

стор. 4 ▶
**ДЕФИЦИТ ЕЛЕКТРИКИ У
МІСТІ ЕНЕРГЕТИКІВ**

насил'стві!
стор. 5 ▶

**НИЖНЯ ДУБЕЧНЯ: ЖІНКА
КРИЧАЛА ТАК, ЩО
ПОЧУВ СУСІД**

стор. 6 ▶
**ПАПЕРОВІ ЩОДЕННИКИ
ТА ЖУРНАЛИ У ШКОЛАХ
ЗАМІНЮЮТЬ НА ЦИФРОВІ**

стор. 8 ▶
**СУЧАСНА КЕРАМІКА
В ІНТЕР'ЕРІ
ДАВНЬОРУСЬКОГО
ГОНЧАРСТВА**

ПОГОДА

	НІЧ	ДЕНЬ
Сб 17.10	+10	+11
Нд 18.10	+7	+10
Пн 19.10	+8	+10
Вт 20.10	+5	+11
Ср 21.10	+6	+12
Чт 22.10	+10	+14
Пт 23.10	+11	+12
Сб 24.10	+4	+10
Нд 25.10	+9	+15
Пн 26.10	+12	+15
Вт 27.10	+11	+15
Ср 28.10	+8	+13

*За даними сайту GISMETEO.UA

ВЛАДА ЛИТОВЧЕНКО: ПРАГНУ ЗРОБИТИ ВИШГОРОДЩИНУ ТА КИЇВЩИНУ ТУРИСТИЧНОЮ ПЕРЛИНОЮ УКРАЇНИ

■ спілкувалася Інна КОСЯНЧУК
ПОГЛЯД

► Закінчення. Початок на стор. 1

— Влодо Володимирівно, не секрет, що ви як директор ВІКЗ, як культурний діяч реалізували низку успішних і місцевих, і національних історико-культурних проєктів. Але чи доцільно на культурній спадщині будувати свою передвиборчу програму? Адже є проблеми, які можна назвати важливішими, — це економічний розвиток краю, бюджет громади, соціальні питання, екологія.

— Згодна із вами, всі ці питання важливі, й безумовно, першочергові. Втім, давайте подивимося з іншого боку. Що можна вкласти в абстрактне поняття «економічний розвиток», «бюджет», «соціальні питання»? Яким чином досягати того економічного розвитку, який потягне за собою і наповнення бюджету, і дасть можливість розв'язувати соціальні питання — й розбудови інфраструктури, й підтримки тих верств населення, які цього потребують? Нерідко виборці звертають увагу саме на привабливі формулювання, не замислюючись над тим, що за ними — лише абстракція, розмита обіцянка, яку можна й не виконувати.

Те, що окреслила я у передвиборчій програмі, дає можливість саме через історико-культурну складову прийти до розвитку регіону у всіх напрямках діяльності.

— Яким чином через практично дотаційну галузь це можна зробити?

— Дуже просто. Потрібно задіяти ті, по суті, необмежені можливості, які досі залишаються поза увагою і політиків, і лідерів місцевого самоврядування.

Якщо ми будемо говорити лише про збереження історико-культурних пам'яток, про збагачення і розвиток культурно-духовних надбань, то справді, це затратно та дотаційно. Але якщо поглянемо на проблему через сферу туризму — побачимо, що перед нами відкривається комплекс чудових можливостей.

Що дозволяє містам, країнам та цілим народам залишатися у пам'яті людей? Чому певні творіння й ідеї минулого досі цікавлять та турбують сучасників? Відповідь проста — культура. Самобутність і оригінальність окремих культур змушує дослідників знову і знову повертатися до вивчення історії, традицій та духовного життя минулих поколінь. І чим яскравішими є ці особливості, тим більше інтересу вони викликають.

Уже три роки я обіймаю посаду директорки Вишгородського історико-культурного заповідника. За цей час змогла реалізувати значну кількість проєктів зі збереження й відновлення пам'яток історико-культурної спадщини Вишгородщини, популяризації її туристичної привабливості, а також виступила організатором низки культурно-мистецьких ініціатив для жителів та гостей міста. Наразі я маю на меті, використовуючи свій досвід, професійні знання та здобутки, розширити сферу своєї діяльності: є бачення, як це зробити і в межах Вишгородської ОТГ, і в межах Київської області. Вірю, що культура, духовність та історія — це саме ті основи, на яких ґрунтуватиметься піднесення всієї України.

Сфера туризму у нас наразі дуже недооцінена, що й зумовлює її місце на периферії уваги як органів влади, органів місцевого самоврядування, так і громадськості. Можливо, досі так відбувалося саме через те, що український турист був орієнтований здебільшого на закордонний відпочинок. Нині його пріоритети змінюються, і ми спостерігаємо переорієнтування курсу інтересів широкого кола мандрівників саме на вітчизняний туризм, на бажання відкрити для себе невідому Україну — ті її куточки, які досі не були широко розрекламовані і все ще не є центрами туризму. Таких куточків на Київщині немало, а вже Вишгородщина — певним чином terra incognita з величезною кількістю туристичних родинок, які варті уваги туристів.

Саме таку власну та неповторну індивідуальність має і наш Вишгород. Зараз це — районний центр, сучасне зростаюче місто з великими перспективами. А колись — Вишгородське князівство, одне з найдавніших міст Київської Русі, справжня фортеця, яка захищала столицю від ворогів і приймала торговців та мандрівників з різних земель... І ми зобов'язані зберегти та примножити цей тисячолітній спадок. Вишгородці мають не тільки пам'ятати величне минуле власного краю, а й розвивати його сьогоденність.

— За три роки, що ви є директоркою ВІКЗ, вам вдалося організувати низку цікавих експозицій, тут проводяться екскурсії й майстер-класи, реалізуються культурно-мис-

тецькі проєкти. Завдяки вашій діяльності вишгородці й гості міста змогли відвідати велику кількість виставок видатних митців України й Вишгородщини, у тому числі доторкнувшись до багатющого мистецького спадку Катерини Білокур і Марії Примаченко. Та, попри всі ці зусилля, чи вдалося істотно збільшити потоки туристів у Вишгород?

— До об'єктів заповідника, безумовно, зростає і цікавість, і увага екскурсантів. Це нескладно простежити й за кількістю наших відвідувачів, і за надходженням власних коштів від реалізації квитків. Але у розрізі туристичної спрямованості ОТГ про музеї заповідника можна говорити лише як про одну із складових. Можливо, навіть ключових. Однак це далеко не все. Для того, щоб туризм став одним з наріжних каменів економічного піднесення на Вишгородщині, нам потрібна потужна інфраструктура для організованого туриста, і ми маємо всі можливості її створити.

Що я маю на увазі? Зазвичай мета туриста — не лише пізнати край, дізнатися щось нове та цікаве, а й комфортно відпочити. І якщо на тій або іншій території для цього створені всі умови — це привабить гостей. Тож, окрім, власне, історико-культурного наповнення, має бути розгалужена мережа сфери гостинності, спрямована на різних туристів — від тих, хто хотів би отримати туристичні послуги недорого, до тих, хто звик відпочивати з розмахом. Але комфортно має бути всім. Тобто потрібна широка мережа і розкішних готелів, і бюджетних хостелів, дорогих ресторанів і демократичних кафе, можливість відвідати музеї й екскурсії, майстер-класи і квести, просто погуляти на заатишній території, придбати сувеніри.

Усе це — не просто комфорт для туристів, а й підвищення рівня внутрішньої зайнятості населення шляхом створення нових робочих місць і підтримки малого та середнього бізнесу. А це — наповнення бюджету, а отже, й поштовх для подальшої розбудови громади. До речі, тут ми говоримо не лише про Вишгород. Наприклад, у Вишгородській ОТГ в Хотянівці є виняткова пам'ятка природи — Дуби княгині Ольги. За умов належної організації справи вона може бути цікавим туристичним об'єктом, тим часом нині увага до пам'яток недостатня. В Осесині — чудова природа, цікава історія. Все це потрібно використовувати.

До всього, ми говоримо про сферу, з самого початку орієнтовану на екологічність. Адже тут не може бути мови про будівництво шкідливих виробництв, наприклад.

— Яке ж місце для жителів Вишгородської ОТГ буде у цьому туристичному раю? Де обмаль шкіл, дитсадків, медична галузь потребує вирішення своїх проблем і не тільки?

— Так, ці проблеми — одні з першочергових, і їх слід розв'язувати. Але скажіть, як можна вирішувати проблему, якщо немає на це коштів? Приміром, дитсадок у Вишгороді не від хорошого життя ніяк не можуть добувати. Коли ж сфера туризму почне приносити сталий дохід, кошти знайдуться і на дитсадки, й на школи, і на інші необхідні об'єкти. І спорудження їхнє — переконана — піде швидше.

Знаєте, коли я прийшла на посаду директорки ВІКЗ, окрім історико-культурної, наукової діяльності, мені довелося стати й господарником у прямому сенсі слова — по-

вірте, ситуація, коли невідкладно треба було ліквідувати аварійний стан об'єктів ВІКЗ, дуже швидко навчила, як і що потрібно робити, орієнтуватися у будівельних та інших подібних справах.

Однак школи й садочки — не єдина проблема, яку громаді конче треба розв'язати. У сфері екології громади потребує розвитку система поводження із побутовими та промисловими відходами. У Вишгородському регіоні існують проблеми зі стихійними сміттєзвалищами, які вимагають законодавчого регулювання на державному рівні.

Я могла б перераховувати ще цілу низку нагальних проблем, які потребують першочергового вирішення, і є бачення, як це зробити. Однак хочу наголосити на тому, що маємо знайти точку опори, від якої потрібно відштовхуватись.

А це — піднесення культурного простору Вишгородської ОТГ, підтримка творчих ініціатив, захист, відновлення та популяризація історичних об'єктів. Все це має стати рушійною силою для становлення нашої громади як процвітаючого регіонального центру. Адже віднаходження власної автентичності та ідентифікації у глобалізованому сучасному світі актуальне як ніколи.

— Все, про що ми нині говорили, стосувалося більше Вишгородської ОТГ. Але ви балотуетесь і до Київської обласної ради...

— Я б назвала це взаємопов'язаним. Адже у розрізі області у тому сенсі, який вбачаю рушійним для Вишгородської ОТГ, є низка перспектив, які можна використати. Наразі маю на меті, використовуючи свій досвід, професійні знання та здобутки, розширити сферу своєї діяльності у межах Київської області.

Тому як кандидатка до Київської обласної ради я визначила такі пріоритети:

- Відродження історико-культурних цінностей Київщини, розвиток туристично-рекреаційної інфраструктури та підвищення рівня якості надання соціально-культурних послуг населенню.
- Розвиток об'єктів культурно-дозвілєвої інфраструктури, модернізація матеріально-технічної бази закладів культури, зокрема на територіях, де їх або досі немає, або вони перебувають в аварійному стані (музеї, будинки культури, театри, бібліотеки).
- Організація і проведення обласних культурно-мистецьких заходів та проєктів, фестивалів до державних, пам'ятних, ювілейних дат.
- Запровадження обласних премій у сфері мистецтва.
- Збільшення обсягу фінансування на потреби галузі культури в області.
- Підтримка сучасної української патріотичної ідеології, відродження національних традицій, розвиток нових туристичних, культурно-духовних та спортивно-оздоровчих проєктів.
- Популяризація туристичної привабливості Київщини як в Україні, так і за кордоном.

Все це, за належної уваги й зусиль, здійснити цілком реально.

— За час вашої діяльності у Вишгороді ви не брали участі в жодній партійній діяльності. Чому саме «Батьківщина»?

— Я вірю, що культура, духовність та історія — це саме ті основи, на яких ґрунтуватиметься піднесення всієї України. Мені дуже приємно, що мої переконання та погляди повністю співзвучні до діяльності партії «Батьківщина». Впевнена, що у плідній співпраці з єдиною командою справжніх професіоналів та однодумців як культурний амбасадор «Батьківщини» дійсно зможу покращити стан історико-культурних цінностей регіону та зробити рідну Вишгородську ОТГ і Київщину справжньою туристичною перлиною нашої країни.

— Дякуємо за інтерв'ю і бажаємо вам успіху! ☺

ЩО ПОТРІБНО ЗНАТИ ПРО МІСЦЕВІ ВИБОРИ-2020?

Чи не перешкодить епідемія коронавірусу проведенню місцевих виборів? Це питання турбує багатьох українців. Представники влади зауважують, що вибори відбудуться. Звісно, за умови дотримання соціальної дистанції та маскового режиму.

Перш за все наголосимо, що під час цьогорічних виборів змінюються вимоги до кандидатів, кількість місцевих рад, вигляд бюлетеня для голосування тощо.

■ Наталія ГОЛОВАШ

ПОГЛЯД

► **Закінчення. Початок на стор. 1**

ДЕЯКІ НЮАНСИ ГОЛОВНИХ НОВАЦІЙ

Кількість місцевих рад значно зменшиться. Зокрема, через об'єднання територіальних громад і скорочення районів до 136. Мають запровадити пропорційну систему, яка тривалий час була вимогою активістів. У містах і громадах із більш як 10 тисячами виборців кандидати висуватимуться лише від партій. Голосувати доведеться за партію, а також за конкретного кандидата у ній, вписуючи його номер у трафарет поруч із назвою партії.

Від кожної партії буде мінімум п'ять кандидатів. Також запроваджується гендерна квота — двоє з п'яти кандидатів повинні бути іншої статі.

У менших громадах і селищах залишається стара мажоритарна система, однак округи будуть багатомандатними. Обиратимуть не менше двох і не більше чотирьох депутатів.

Член ЦВК Андрій Гевко зазначив: «Ми добре розуміємо, що за таких умов

непросто відбуватиметься і організація голосування, і підрахунок голосів виборців дільничними виборчими комісіями, і встановлення підсумків голосування територіальними виборчими комісіями. Тож за такої ситуації ключовою і базовою річчю має стати довіра між всіма суб'єктами виборчого процесу. Саме на встановлення такої довіри налаштовуватиме всіх суб'єктів Центральна виборча комісія».

ДОПОМОЖЕ ЧАТ-БОТ «ПРО ВИБОРИ»

Простим, зручним «молодшим братом» офіційної сторінки ЦВК назвали у Центр-виборчкомі новий ресурс, який працює цілодобово. Чат-бот створений не для голосування і не для підрахунку голосів.

Завдяки йому можна прочитати інформацію про вибори 25 жовтня; знайти конкретну дільницю і побачити, який вигляд матиме виборчий бюлетень; дізнатися, що буде, якщо порвати (чи, не дай Боже, з'їсти) бюлетень; а також — як безпечно голосувати на виборах 2020. Чат-бот нагадуватиме і про виборчі віхи, зазначені у календарі виборів.

ЯК РОЗПІЗНАТИ ЗА ЗАБАРВЛЕННЯМ БЛАНКИ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ?

Оскільки на цьогорічних виборах ми обиратимемо місцеву владу на засадах нового адміністративно-територіального поділу, для голосування ЦВК затвердила різні форми та кольори виборчих бюлетенів з виборів депутатів Верховної Ради АР Крим; обласних, районних, міських, районних у містах, сільських і селищних рад; сільських, селищних і міських голів.

РОЗПОВІДАЄМО, ЯКИМ ЧИНОМ РОЗПОДІЛЕНІ КОЛЬОРИ БЮЛЕТЕНІВ

Блакитного кольору будуть бюлетені для виборів депутатів обласних рад та до Верховної Ради АР Крим. **Світло-зеленого** — з виборів депутатів районної ради, а **світло-жовтого** — з виборів депутатів міської ради. **Світло-сірого** — з виборів депутатів районної у місті ради; **кремового** — з виборів депутатів сільської, селищної ради; **світло-рожевого** — з виборів сільського, селищного, міського голови.

«При цьому встановлено, що виборчі бюлетені повинні бути надруковані державною мовою на однаковому папері та

на одному аркуші відповідного кольору з текстовою частиною лише з одного боку», — звертає увагу ЦВК.

ХТО СКІЛЬКИ БЮЛЕТЕНІВ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ ОТРИМАЄ НА ВИБОРЧИХ ДІЛЬНИЦЯХ 25 ЖОВТНЯ?

ГМ ОПОРА роз'яснила, що більшість громадян отримають по чотири бюлетені різних кольорів.

Так, українці, які живуть у громадах із кількістю виборців 10 тисяч і більше, отримають один звичний за виглядом бюлетень для обрання міського (сільського або селищного) голови. Решта бюлетенів будуть нової форми. За допомогою них виборець голосуватиме за партію, а в сусідній клітинці трафаретом вписуватиме номер кандидата від неї. Таким чином обиратиметься склад міської (сільської або селищної), районної та обласної рад.

Українці ж, які живуть у громадах із кількістю виборців менше 10 тисяч, отримають два бюлетені старого зразка, із прізвищами кандидатів у алфавітному порядку, та два — нового, де треба буде проголосувати за партію та вписати цифру будь-яким способом. 🗳

ЗА ПОСАДУ МІСЬКОГО ГОЛОВИ ВИШГОРОДА ЗМАГАТИМУТЬСЯ 14 ОСІБ

28 вересня Вишгородська міська територіальна комісія оприлюднила список тих, хто балотується на пост міського голови Вишгорода.

КАНДИДАТИ НА ПОСАДУ МІСЬКОГО ГОЛОВИ ВИШГОРОДА

Ігор ТОРГОНСЬКИЙ — самовисуванець.
Станіслав РУДИЧ — самовисуванець.
Моламов АМАН МАСУР ОГЛИ — від політичної партії «УДАР Віталія Кличка».
Тетяна БРАЖНИКОВА — від політичної партії «Слуга народу».
Олексій МОМОТ — від політичної партії «За майбутнє».
Костянтин КУЖЕЛЬНИЙ — від Радикальної партії Олега Ляшка.
Ростислав КИРИЧЕНКО — від політичної партії «Європейська солідарність».

Ольга РЕШЕТНЯК — від політичної партії «Громадянський рух «Хвиля»».
Владислав ДУЛАПЧИЙ — від політичної партії «Разом сила».
Сергій ЖАДАН — від політичної партії «Пропозиція».
Владлена ЛИТОВЧЕНКО — від політичної партії «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»».
Анатолій ПРИСЯЖНЮК — від політичної партії «Наш край».
Олексій ДАНЧИН — від політичної партії «Опозиційна платформа — За життя».
Євгеній БУРИКІН — від політичної партії «Перемога Пальчевського».

КАНДИДАТИ У ВИШГОРОДСЬКУ РАЙОННУ РАДУ

Також Вишгородська районна ТВК опублікувала списки кандидатів у депутати Вишгородської районної ради від місцевих організацій політичних партій.

Перші за кількістю кандидатів — «За майбутнє» і ВО «Батьківщина». Кожна полісила зареєструвала по 42 кандидати.

«Європейська солідарність», «ОПЗЖ» і «Слуга народу» — від кожної по 41 кандидату.

Далі ВО «Свобода» (37 кандидатів) і «Пропозиція» — по 34 кандидата. «Наш край» і «Перемога Пальчевського» — по 33 кандидата. Від партії «УДАР Віталія Кличка» — 25 кандидатів, від Радикальної партії Олега Ляшка — 23, «Сила і честь» — 22 кандидати.

■ ЯК ПРАВИЛЬНО ПРОГОЛОСУВАТИ

На нинішніх місцевих виборах вперше застосують систему відкритих виборчих списків. Відтепер саме виборець впливатиме на те, які саме кандидати від партії потраплять у місцеву раду. І не важливо, під яким номером він або вона йшли у списку.

Отже:

- Спочатку треба обрати партію, яку ви хочете підтримати. Для цього навпроти неї можна поставити плюстик чи галочку, чи будь-яку іншу помітку.
- Потім треба обрати — кого з кандидатів від цієї полісили ви хочете підтримати. Для цього у другому стовпчику потрібно вписати номер кандидата у списку. Його можна знайти праворуч.*

Якщо ж із конкретним кандидатом вам визначитися складно, другий стовпчик можна лишити порожнім. Тоді партія матиме більше на один голос. А от розстановка сил між її кандидатами не зміниться.

Навіть якщо станеться так, що ви припустилися помилки при заповненні, маєте право невідкладно звернутись із письмовою заявою до члена виборчої комісії, який видав бюлетень, із проханням видати інший в обмін на неправильно заповнений. Щодо цього робиться відповідна позначка у списку виборців навпроти прізвища виборця, а бюлетень з помилкою невідкладно погашається, про що складається акт, щоб під час підрахунку голосів бюлетень був врахований як невикористаний.

ВАЖЛИВО! Не можна проголосувати за одну партію, а кандидата зі списку обрати від іншої. Такий бюлетень не зарахують.

Кожна партія здобуває стільки мандатів, скільки виборчих квот вона набрала на виборах. Наприклад, партія «Ми — за хороше», яка набрала 15,8% голосів, отримає ще 7 мандатів. Партія «Проти усього поганого», яка отримала другий результат — 14,25%, здобуде ще шість мандатів і так далі.

Старост обиратиме рада громади за поданням голови громади!

НА ОДНОМУ Й ТОМУ Ж БЮЛЕТЕНІ НЕ МОЖНА:

- ✗ ставити галочку навпроти однієї партії, вписуючи кандидата від іншої;
- ✗ обирати кілька партій чи кандидатів водночас. Все це, як і малюнки чи сторонні написи, спричиняє псування бюлетеня.

!	Зробіть позначку «плюс» (+) або іншу, що засвідчує Ваше волевиявлення, у порожньому квадраті навпроти назви місцевої організації політичної партії, за яку Ви голосуєте, а у квадраті з нанесеним трафаретом для написання номера кандидата впишіть порядковий номер кандидата, якого Ви підтримуєте від цієї місцевої організації політичної партії			
№ організації партії	Повна назва місцевої організації політичної партії, прізвище, ім'я та по батькові кандидата в депутати, включеного до єдиного виборчого списку під першим номером, без зазначення номера	Прізвища, ініціали кандидатів та їх порядкові номери, за якими їх включено до територіального виборчого списку місцевої організації політичної партії		
1	Політична партія 1			1 Кандидат 1 2 Кандидат 2 3 Кандидат 3 4 Кандидат 4 5 Кандидат 5 6 Кандидат 6
2				1 2 3 4 5 6

* Якщо виборець у квадраті з нанесеним трафаретом для написання номера кандидата в депутати не зробив позначки, такий бюлетень не може вважатися недійсним, а голос вважається відданим на підтримку усього територіального виборчого списку відповідної організації партії. Також Кодексом не встановлено вимог до варіантів трафаретного написання номера кандидата в депутати під час безпосереднього заповнення виборцем виборчого бюлетеня. Таким чином, виборець під час написання номера кандидата у квадраті з нанесеним трафаретом може вписати номер у форматі, що відрізняється від того, яким позначено порядкові номери кандидатів у бюлетені.

■ Інна КОСЯНЧУК
ПОГЛЯД

[illegible]

■ **Наталія ГОЛОВАШ**
ПОГЛЯД

Зауважимо, у вересні депутати Вишгородської міської ради на сесії одностайно проголосували за присвоєння почесного звання загиблим Героям Вишгородщини. Звання «Почесний громадянин міста Вишгорода» присвоїли Руслану Арсієнку, Павлу Білоусу, Віталію Благовісному, Святославу Горбенку, Євгену Єрмакову, Олександру Костюченку, Костянтину Непопу, Олегу Орлову, Анатолію Савченку, Олександру Устименку, Денису Ханчичу.

ЖІНКА КРИЧАЛА ТАК, ЩО ПОЧУВ СУСІД

Жорстокість і насильство — вочевидь, так можна охарактеризувати те, що сталося 22 вересня у Нижчій Дубечні. 45-річний киянин з молодого жінкою — 32-річною переселенкою з Донеччини, приїхали до дачного будинку. Посварилися, і під час сварки чоловік сильно побив знайому. Потім — завіз її до лікарні і втік. За життя жінки медики боролися кілька діб. У потерпілої діагностували численні переломи кісток черепа, щелепи, трьох ребер та руки, синці та забійні рани всього тіла.

■ Інна КОСЯНЧУК
ПОГЛЯД

Про це жорстоке побиття повідомив журналістам під час брифінгу керівник поліції Київщини Андрій Небитов. Він розповів, що в той день жіночі крики почув сусід, який зрозумів, що коїться щось неординарне. Зловмисник запевняв сусіда, що там усе гаразд, але чоловік не повірив і повідомив про подію у поліцію. Завдяки сусідові, який не залишився байдужим, у руках поліцейських опинився зловмисник, який обирав своїми жертвами жінок, що опинилися у складних життєвих обставинах.

«Працівникам Вишгородського відділу поліції вдалося задокументувати злочин, вилучити речові докази та затримати зловмисника у порядку ст. 208 Кримінального процесуального кодексу України. За даним фактом слідчі поліції відкрили кримінальне провадження за ч. 1 ст. 121 Кримінального кодексу України. Затриманому повідомлено про підозру за нанесення тяжких тілесних ушкоджень. Суд обрав затриманому запобіжний захід — тримання під вартою на 60 діб без права внесення застави», — йдеться у повідомленні Національної поліції України.

Також Небитов розповів, що жінка, яку зловмисник побив у Нижчій Дубечні — не єдина його жертва. Правоохоронці з'ясували, що чоловік, починаючи з 2012 року, зустрічався з жінками і жорстоко поводився з ними. Потерпілі від рук нелюда дали покази щодо його насильницької поведінки.

ІНШІ ЗЛОЧИНИ

Правоохоронці з'ясували, що чоловік одночасно зустрічався з кількома жінками, які через соціально-побутові проблеми або через стан здоров'я перебували в уразливому стані. «Він вимагав у них надуманий борг, бив, погрожував фізичною розправою жінкам та їхнім родичам, погрожував знищити їхнє майно. До правоохоронних органів у свій час вони не зверталися, оскільки боялися за себе, за здоров'я своїх близьких. Зокрема, встановлено, що підозрюваний у соцмережах познайомився з жінкою 1966 року народження. Коли стосунки у них, так би мовити, почали згасати, він приїхав до неї на роботу, забрав і вивіз її у безлюдне місце, де почав жорстоко бити. Втрутилися у ситуацію люди, котрі проїжджали неподалік. За цим фактом було відкрито кримінальне провадження за ст. 125 КК України — і матеріали направлені до суду. Агресивну поведінку фігуранта підтвердила і жінка 1984 року народження», — повідомляє поліція Київської області.

Дії зловмисника призводили й до трагічних наслідків. Зокрема, поліцейські перевіряють два факти самогубства жінок, які мали стосунки із цим чоловіком. Так, у 2012 році 32-річна жінка викинулася з вікна. У 2016 році стався ще один трагічний випадок із жінкою, з якою зустрічався затриманий.

Поліцейські підозрюють, що їм відомо не про всіх жертв зловмисника. І просять усіх, хто його впізнав і став його жертвою, хто потерпав від його побойів та знущань, звертатися до поліції на спецлінію 102. Це можуть бути й анонімні дзвінки.

Андрій Небитов зауважив, що позиція правоохоронців — виховувати у суспільстві нульову толерантність до насильства. І закликав усіх за жодних обставин не замовчувати факти насильства, навпаки, одразу повідомляти про них поліції. 📍

НЕСТАТУТНІ ВІДНОСИНИ ПРИЗВЕЛИ ДО СМЕРТІ СОЛДАТА

Як повідомила військова прокуратура Дарницького гарнізону Спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сфері Центрального регіону, у військовій частині Національної гвардії України, що дислокується у Вишгороді, на початку жовтня сталася нештатна ситуація, наслідком якої стала смерть одного солдата-строковика і затримання іншого.

■ Інна КОСЯНЧУК
ПОГЛЯД

Пресслужба Спеціалізованої прокуратури у військовій та оборонній сфері Центрального регіону проінформувала, що 3 жовтня 2020 року військовослужбовець, порушуючи статутні правила взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності між ними відносин підлеглості, застосував насильство до свого співслужбовця, а саме примусив останнього віджиматися від підлоги.

«Після чого наніс удар кулаком правої руки в область грудної клітини, від чого постраждалий втратив свідомість та, не приходячи до тями, помер. Військовослужбовець затримано в порядку ст. 208 КПК України та вручено йому повідомлення у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 406 КК України», — розповіла пресслужба прокуратури.

Також Спеціалізована прокуратура запевнила, що відбувається судово-медична експертиза та слідчі дії, які дадуть можливість встановити об'єктивні обставини трагедії, за результатами яких буде прийнято рішення про остаточну кваліфікацію дій підозрюваного. Досудове розслідування цієї справи здійснює Територіальне управління ДР, розташоване у Києві, за процесуального керівництва військової прокуратури Дарницького гарнізону.

У військовій частині Національної гвардії, що дислокується у Вишгороді, «Погляду» зауважили, що засуджують поведінку військовослужбовця, який застосував насильство до солдата. 📍

КОМЕНТАР ВІЙСЬКОВОЇ ЧАСТИНИ

У військовій частині НГУ «Погляду» з приводу інциденту повідомили таке: «Сповіщаємо, що ця подія має винятковий характер. Системного або масового характеру розповсюдження ганебного явища нештатних взаємовідносин між військовослужбовцями у підрозділах військової частини не зафіксовано».

З військовослужбовцями постійно проводиться профілактична робота, яка спрямована на підвищення правосвідомості, безконфліктне спілкування та вирішення всіх проблем виключно у правовому полі, запевняють у військовій частині, де трапився цей кричущий випадок.

«Ще раз наголошуємо, що ця прикра подія має винятковий характер. Військовослужбовці частини глибоко сумують по смерті побратима і засуджують поведінку військовослужбовця, який застосував насильство до рівного. Всі військовослужбовці активно співпрацюють з органами слідства для встановлення істини. Віримо в українське правосуддя, яке визначить ступінь вини та застосує покарання до винного в цій жахливій трагедії. Висловлюємо глибокі співчуття родині померлого», — резюмували у військовій частині НГУ, де служив загиблий хлопець.

ЖИТЕЛЬ ВИШГОРОДЩИНИ ПОБИВ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО У ЗАЛІ СУДУ

Як повідомила поліція Київської області, чоловік, затриманий за насильство у родині, повів себе агресивно в очікуванні розгляду адміністративної справи.

Річ у тім, що від кривдника потерпала вся його родина. Зрештою до правоохоронців звернулася родичка 40-річного жителя села Нові Петрівці зі скаргою на те, що цей чоловік чинить насильство в сім'ї.

«Дільничний офіцер Вишгородського відділу поліції склав відносно кривдника протокол про адміністративне правопорушення за ст. 173-2 КУпАП та в порядку, визначеному законом, направив його до суду для прийняття рішення. Коли суд призначив розгляд справи про адміністративне правопорушення, поліцейський доставив домашнього тирана для участі у судовому засіданні», — йдеться

у повідомленні Нацполіції Київщини.

Під час очікування розгляду адміністративної справи щодо вчинення чоловіком родинного насильства зловмисник зненацька накинувся на правоохоронця та ударив його кулаком в обличчя.

НОВЕ ЗВИНУВАННЯ

Після такого зухвалого інциденту чоловіка затримали правоохоронці в порядку ст. 208 Кримінального процесуального кодексу України. Нині його поміщено до ізолятора тимчасового тримання.

Тепер однією лише адміністративною справою не обійдеться: за фактом насильства щодо працівника правоохоронного

органу відкрито кримінальне провадження за ч. 2 ст. 345 Кримінального кодексу України.

«За процесуального керівництва слідчі поліції повідомили затриманому про підозру у вчиненні злочину. Санкція статті передбачає покарання у вигляді обмеження волі на термін до п'яти років або позбавлення волі на той самий термін», — зазначили у поліції. І деталізували, що суд обрав йому тримання під вартою як запобіжний захід.

Але й це ще не все. Суд наклав на чоловіка стягнення у вигляді п'яти діб адміністративного арешту за домашнє насильство.

ПАПЕРОВІ ЩОДЕННИКИ ТА ЖУРНАЛИ У ШКОЛАХ ЗАМІНЮЮТЬ НА ЦИФРОВІ

У випробуванні нових е-додатків візьмуть участь щонайменше по два-три заклади освіти з кожної області.

■ **Наталія ТАШЕВСЬКА**
ПОГЛЯД

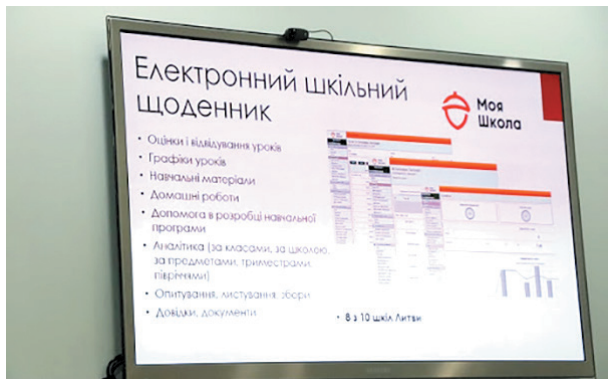
5 жовтня Міністерство освіти і науки України запустило пілотний проект щодо безкоштовного програмного забезпечення для створення та ведення низки шкільних електронних документів.

Про це повідомило МОН, зазначивши, що тестування триватиме до 16 жовтня, а поради та зауваження, які нададуть вчителі та адміністрації шкіл, під час подальшого налаштування системи будуть оперативно опрацьовані та враховані.

І вже незабаром — орієнтовно у листопаді цього року — державні електронні журнали та електронні щоденники на безоплатній основі стануть доступними всім українським школам.

Заступник міністра освіти і науки Артур Селецький зауважив: «Сьогодні на ринку освітніх послуг е-журнали та е-щоденники — це не новинка. Є достатньо комерційних пропозицій щодо комплексних цифрових рішень для шкіл, які містять ці сервіси. Але не всі школи можуть собі дозволити їх фінансово. Тому ми пропонуємо базову безкоштовну версію електронних журналів та щоденників, а школи вже зможуть обирати».

Нове програмне забезпечення розроблене на базі державної модульної системи АІКОМ (раніше ДІСО), яка відома багатьом освітянам як інструмент зі збору освітньої статистики. У МОН запевняють, що система має доволі зручний та зрозумілий для освітян інтерфейс.

ПРО ПЕРЕВАГИ ТА ЗРУЧНІСТЬ

МОН звертає увагу, що школи, які перейдуть на ведення е-журналів, найближчим часом зможуть відмовитись від їхнього дублювання в паперовому форматі. Для цього МОН готує відповідні зміни до низки нормативно-правових документів.

Селецький пояснює, що це дозволить прибрати зайве навантаження на вчителів.

«А в майбутньому, завдяки широкому застосуванню електронних журналів, коли учень змінюватиме школу, вся інформація про його успішність, здобутки тощо буде прямувати за ним до нового навчального закладу. А для нас буде відкрита ще й можливість переспрямувати за таким учнем державні кошти на його навчання», — переконаний заступник міністра.

Також у МОН прогнозують, що переваги електронних застосунків зможуть відчути й батьки, які у е-щоденниках онлайн бачитимуть інформацію про присутність дитини на навчанні, рівень її успішності, коментарі вчителів тощо.

До того ж у разі переведення учнів на дистанційне навчання через е-щоденники учні зможуть отримувати завдання та стежити за шкільними новинами. ☺

СКІЛЬКИ ТРИВАТИМУТЬ ОСІННІ КАНІКУЛИ

Міністр освіти і науки Сергій Шкарлет повідомив, що на канікули школярі підуть раніше, ніж планувалося, і відпочиватимуть з 15 до 30 жовтня.

Також міністр освіти розповів, що закладам професійної (професійно-технічної) освіти, фахової передвищої та вищої освіти МОН рекомендуватиме перейти на дистанційну форму навчання — незалежно від кольору карантинної території — з 15 жовтня до 15 листопада.

А ось для дитсадків канікули чи карантинну паузу вирішили не застосовувати.

«Хочу зазначити, що заклади дошкільної освіти працюватимуть у звичайному режимі з урахуванням усіх рекомендацій МОЗ та Головного державного санітарного лікаря», — повідомив Шкарлет, і попросив усіх берегти себе.

Тож ситуація з поширенням коронавірусу щодня вносить свої корективи у роботу закладів освіти. Адже трохи раніше столичний Департамент освіти і науки розіслав начальникам районних управлінь освіти міста та директорам столичних шкіл лист-рекомендацію, в якому осінній відпочинок школярів планувався з 21 по 28 жовтня.

ВООЗ ПОВІДОМЛЯЄ: ВАКЦИНАЦІЇ ВІД COVID-19 НЕ ВАРТО ОЧІКУВАТИ ЩЕ РІК

■ **Надія ПРОЦЕНКО**
ПОГЛЯД

Масової вакцинації від коронавірусної хвороби не буде до середини 2021 року. У Всесвітній організації охорони здоров'я наголошують, що має пройти третя фаза випробувань, яка покаже, наскільки вакцина захищає від коронавірусу, та чи є вона безпечною для здоров'я.

Про це розповіла речниця ВООЗ Маргарет Гарріс на брифінгу в Женеві.

«Ми не очікуємо широкомасштабної вакцинації до середини наступного року. Третя фаза випробувань має зайняти більше часу, тому що ми повинні побачити, наскільки насправді захищає вакцина, і ми також повинні побачити, наскільки вона безпечна», — цитує Маргарет Гарріс видання Reuters.

Доктор Маргарет Гарріс, речниця ВООЗ, уточнила, що такі розрахунки базуються на середньому дослідженні антитіл, проведеному в усьому світі. За її словами, вірус має можливість поширюватися далі, «якщо ми не вживемо заходів для його зупинки», наприклад, шляхом відстеження контактів та випадків медичними працівниками.

У ВООЗ також підкреслюють, що всі дані випробувань повинні бути передані та звірені, адже багато людей були щеплені — і нині невідомо, чи працює вакцина, тобто на даному етапі немає чіткого розуміння рівня ефективності та безпеки вакцини.

КНР — НЕ ЯК ВСІ

Зауважимо, 9 жовтня стало відомо, що країна, в якій вперше було зафіксовано коронавірусну хворобу COVID-19, першою розпочала проводити вакцинацію від цієї хвороби. Йдеться, звісно ж, про Китай, де на сьогодні вже десятки тисяч людей отримали щеплення від коронавірусу, незважаючи на те, що безпека та ефективність вакцини досі не доведені.

Як не дивно, намір Китаю вакцинувати певні категорії людей попри незавершену третю фазу клінічних випробувань вакцини підтримала Всесвітня організація охорони здо-

ров'я ще у липні. Водночас головна науковиця ВООЗ Сумія Сумінатан заявила, що надзвичайний дозвіл на використання вакцини від коронавірусу є «тимчасовим рішенням». Довготривале рішення буде ухвалене лише після завершення третьої фази випробування вакцини від коронавірусу.

Отже, масова імунізація громадян переважно з категорій підвищеного ризику — медики та прикордонники — відбувається у рамках програми з надзвичайного вакцинування. Нині у Китаї використовують для щеплення три препарати, які перебувають на третій стадії випробувань у різних країнах.

КОЖЕН ДЕСЯТИЙ НА ПЛАНЕТІ — ІНФІКОВАНИЙ

Слід нагадати, що 5 жовтня Всесвітня організація охорони здоров'я заявила, що згідно з їхніми розрахунками, сьогодні у світі приблизно 1 з 10 людей, можливо, заражений коронавірусом. Тобто підтверджених випадків COVID-19 у 20 разів більше, ніж в офіційній статистиці.

З такою заявою виступив глава програми ВООЗ із надзвичайних ситуацій, доктор Майкл Райан. За його словами, цифри варіюються від міських до сільських районів та між різними групами, але це в кінцевому рахунку означає, що «переважна більшість світу залишається під загрозою». Він зауважив, що пандемія буде продовжувати розвиватися, але існують засоби для придушення її поширення та збереження людських життів.

Якщо у світі наразі проживає близько 7,6 млрд людей, то виходить, що інфікуватися могли 760 млн землян. Станом на 6 жовтня на планеті загалом зафіксовано понад 35 млн випадків з початку пандемії.

В УКРАЇНІ КІЛЬКІСТЬ НОВИХ ВИПАДКІВ ПРОДОВЖУЄ ЗРОСТАТИ

Повертаючись до України — наш міністр охорони здоров'я Максим Степанов на годині запитань до уряду у Верховній Раді 4 вересня повідомив, що Україна веде перемовини щодо закупівлі вакцини проти COVID-19 із британсько-шведською компанією AstraZeneca,

китайською компанією «Сеновакс» та іншими. Однак ще жодна компанія не виробляє вакцину на продаж.

Тим часом Україна вже перетнула позначку 5 тисяч нових випадків COVID-19, виявлених протягом доби. 8 жовтня додалося 5397 інфікованих коронавірусом громадян, із них 900 осіб було госпіталізовано.

Таке навантаження медична система України може не витримати, попереджають у МОЗ. Очільник Міністерства охорони здоров'я Максим Степанов не втомлюється нагадувати, що кількість реаніматологів, інфекціоністів та лікарів у медичних закладах є обмеженою.

«Медична система не витримає, якщо ми всі без винятку не почнемо дотримуватися встановлених правил епідемічної безпеки», — попереджає він.

Також міністр додав, що найбільш дієвий спосіб зупинити хворобу — це введення жорсткого карантину. Проте Україна наразі «не може піти тим шляхом, яким пішли деякі європейські країни або Ізраїль, що запровадив повний локдаун на 14 днів у зв'язку зі збільшенням кількості хворих».

Степанов уточнив, що українська економіка має й надалі працювати, а люди — ходити на роботу та отримувати зарплати.

За словами очільника МОЗу, українські лікарі — виснажені. Вони вже понад пів року працюють у дуже напруженому режимі і не в найкращих умовах — у тих лікарнях, які не ремонтувалися та не відновлювалися останні 30 років. Медики виснажені, але продовжують рятувати життя. ☺

МЕДАЛЬ «ЗА САМОВІДДАНУ ПРАЦЮ В БОРОТБІ З ПАНДЕМІЄЮ» — ДЛЯ ЛІКАРКИ З ВИШГОРОДА

Головний лікар КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Вишгородської районної ради Оксана Морозова нагороджена Знаком народної пошани.

Нещодавно ВТО «Орден» почало випускати спеціальну медаль «Честь і служба» для нагородження «За самовіддану працю в боротьбі з пандемією».

Однією з перших медаллю нагороджена головний лікар комунального некомерцій-

ного підприємства Центр первинної медико-санітарної допомоги Вишгородської районної ради Оксана Морозова.

Про це «Погляду» повідомили в ГС «Всеукраїнське об'єднання «Ми українці», зауваживши, що самовіддана праця лікарів, які борються з нинішньою епідемією коронавірусу, також є подвигом, достойним нагородження Знаком народної пошани. Оксана Морозова була відзначена за поданням цього всеукраїнського об'єднання.

БОРТНИКИ ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ

► **Закінчення. Початок на стор. 1**
Тож він внесений до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України наказом Міністерства культури України від 30 травня 2018 року № 465.

НАУКОВІ ЕКСПЕДИЦІЇ
І все ж у низці областей він не зник. У цьому переконалися під час науково-дослідницьких експедицій учасники Національного проекту «Бортництво Полісся: архайчна традиція у сучасному вимірі», який ініціював Вишгородський історико-культурний заповідник. Проект реалізується за підтримки Українського культурного фонду.

Одну з таких експедицій учасники проекту здійснили до Іванківського району Київщини, де знайшли бортні господарства. І це стало справжнім відкриттям, адже досі бортництво на Київщині вважалося таким, що залишилось лише в історії.

Друга експедиція учасників Національного проекту привела на Рівненщину і Житомирщину. Тут бортницькі господарства є сталими.

Під час заходів експедиції обговорювалися проблеми збереження бортництва як традиційного стародавнього промислу, що зберігся через тисячу років, розповідали про цілі проекту, одна з яких — створення віртуального музею бортництва.

«Згідно з 13 статтею Конвенції з охорони нематеріальної культурної спадщини ЮНЕСКО, до якої Україна приєдналася ще 2008 року, популяризація цих цінностей не менш важлива, ніж дослідження і збереження. Цей проект створює інноваційний культурний продукт. Осередки бортництва збереглися у Рівненській, Житомирській областях, на Київщині, а також част-

ково у Чернігівській та Сумській областях. І зібрати їх, показати у віртуальний сучасний спосіб — через віртуальний музей бортництва, з віртуальними філіями — це і є головним завданням проекту», — підкреслила куратор проекту, директор Вишгородського історико-культурного заповідника, кандидат історичних наук Влада Литовченко.

ТРАДИЦІЇ БОРТНИКІВ — ВІД ДІДА-ПРАДІДА
Учасники експедиції побували у бортних господарствах, познайомилися з медоборами й дізналися, які давні традиції ремесла вони використовують. Цікаво, що багато бортників мають і пасіки. А на запитання, чому тримаються прадавнього промислу, більшість відповідає: тому що борті отримали у спадок від батьків, а ті — від дідів-прадідів, тож не хочуть переривати традицію. Хоча бортне ремесло називають досить затратним у часі й зусиллях, і великого зиску від нього не отримують.

На Рівненщині осередки прадавнього ремесла знаходяться в Березівському, Рокитнівському та Сарненському районах.

Бортник Василь Дробуш із села Глинне Рокитнівського району займається бортництвом упродовж 30 років, з 15-річного віку. Має понад 20 бортів, уміє користуватися архайчними бортними знаряддями, зокрема, піднімати до борті за допомогою спеціальної шкіряної мотузки — жені. Він охоче це продемонстрував, розповівши, як правильно це робити.

До речі, п'ятеро дітей пана Василя також цікавляться цим ремеслом і планують продовжити родинну традицію.

Ще одним із центрів сучасного побутування бортництва є Житомирщина.

ДОВІДКА. Ініціатор Національного проекту «Бортництво Полісся: архайчна традиція у сучасному вимірі» — Вишгородський історико-культурний заповідник.

Співорганізатори проекту: Вишгородська міська рада, Управління культури і туризму Рівненської обласної державної адміністрації, Сарненський історико-етнографічний музей, Олевський краєзнавчий музей. За підтримки Житомирської, Київської, Рівненської обласних держадміністрацій. Проект реалізується за підтримки Українського культурного фонду.

Команда проекту разом з експрезидентом Віктором Ющенком, який долучився до експедиції на Житомирщині, відвідала бортні господарства в Олевському районі.

Бортник Микола Ренкас із села Рудня-Перганська займається древнім промислом вже кілька десятиліть і має 30 бортів. Деякі з них розташовані на деревах, деякі — на землі. Пан Микола показав, як вправно він дістається до розташованої високо на дереві борті, продемонстрував традиційні інструменти бортника. А ще — дозволив гостям піднятися за допомогою жені з лосиної шкіри і заглянути всередину борті, роздивитися бортні соти.

Ще один спадковий бортник, у якого побу-

вали дослідники — Анатолій Скумін із села Хочино. Він власноруч виробляє борті, їх у нього понад 50, і розташовані вони в лісі на площі приблизно 50 га. Цікавиться ремеслом і його 23-річний син Андрій, сподіваючись, що батькове бджолине господарство згодом перейде до нього.

Житомирські бортники занепокоєні тим, що бортне ремесло зникає, бо займатися ним складно, а лісовий мед важко продати дорожче, аніж вуликовий.

Втім, на Житомирщині всіляко підтримують бортництво як елемент культурної спадщини, як одну з візитівок регіону. Для цього розроблено й спеціальний туристичний маршрут «Дикий мед або бортництво».

ХТО ПОСТАЧАВ МЕД ДО МЕЖИГІРСЬКОГО МОНАСТИРЯ?

Бортництво, яке здавна було поширене у Вишгороді, як і в інших поліських регіонах, нині представлене у музеї давньоруського гончарства ВІКЗ, в експозиції давніх бортей і сучасних вуликів, яку ініціювала директор ВІКЗ, кандидат історичних наук Влада Литовченко. Проект реалізується за підтримки Українського культурного фонду.

Тут представлено і старовинні борті, що походять із Правобережжя та Лівобережжя Дніпра, і вулики різних конструкцій. Експозиція постійно поповнюється.

СТАРОДАВНІ СВДІДЕННЯ

Про те, що бортництво було поширене на Вишгородщині, свідчать давні документи, які цитують дослідники міста.

Зокрема, в люстрації (податковому описі) початку 1600-х років йдеться, що з Вишгорода до Межигірського монастиря надходило 4 кадї меду (за даними середньовічної метрології, кадї дорівнювала 229,32 кг). Тобто мова про досить значні обсяги солодкого продукту.

Також у реєстровому описі 1766 року, де описується майновий стан тодішнього села Вишгорода, зазначено, що у двох господарів є 10 вуликів і три бортних дерева. Перший рамковий вулик винайшов українець Петро Прокопович у 1814 році, а у далекому 1766-му назва «вулики» означала різновиди бортей.

Бортництво існувало і в селі Старосілля поблизу

Вишгорода (яке було затоплене під час будівництва Київської ГЕС). Цей промисел у Старосіллі в 1921 році фіксував вчений-етнограф, художник-аквареліст Юрій Павлович.

БОРТНИЦТВО — У МИСТЕЦТВІ

Зображення бортницьких технік користування женню (лазівом) за мотивами малюнків Юрія Павловича знайшли відображення у роботі художниці Аліни Артюх, яка виконала малюнок для постера (календаря, оголошення) для Національного проекту «Бортництво Полісся: архайчна традиція у сучасному вимірі».

На малюнку зображено, як бортник забирається на дерево з допомогою жені, до пояса у нього прикріплений лазбень — плетений кошик, у який складалися підрізани соти. Образ лісу на малюнку представлено у вигляді могутнього дуба на узліссі, до якого прикріплена бортя. У фольклорі саме дуб є світовим деревом — віссю, що з'єднує небо і землю, світ людей і природу.

Картина ілюструє народні світоглядні уявлення про верхній світ, представлений птахами та літаючими комахами, серед яких і бджола — «божа комах». Одяг бортника та стовбури дерев марковані орнаментами поліської вишивки, писанок. Бокове обрамлення картини — квітковий орнамент, у який вписані бортницькі техніки користування женню (лазівом) за мотивами

малюнків Юрія Павловича.

Зверху малюнок вінчають зображення двох бджолиних королів у квітах, у нижній рамці на квітах — робочі бджоли. Домінування фіолетово-рожевого кольору квітів нагадують про головну медоносну рослину Полісся — вереск, на узліссі видно й інші квіти — деревій, ромашку.

Стримані кольори малюнка, який за авторським задумом схожий на народну наївну картину, динаміка та ритміка зображень передають настрій єдності людини і природи, першозданної краси природи, з суголосними їй людськими культурними цінностями.

У ВІКЗ зазначають, що науковим керівником проекту є кандидатка історичних наук, провідна наукова співробітниця Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім.М. Рильського НАН України Галина Бондаренко.

Підготувала Інна КОСЯНЧУК

АКЦІЯ “КОМФОРТНІ ЗМІНИ”

БЕЗКОШТОВНЕ ПІДКЛЮЧЕННЯ ПОСЛУГИ ІНТЕРНЕТ ДЛЯ БІЗНЕС АБОНЕНТІВ

+380 44 377 7 377
BEST.NET.UA

СУЧАСНА КЕРАМІКА В ІНТЕР'ЄРІ ДАВНЬОРУСЬКОГО ГОНЧАРСТВА

Майстри-керамісти з Вишгорода представили власні вироби, серед яких — унікальна ваза-світільник.

6 жовтня у музеї давньоруського гончарства Вишгородського історико-культурного заповідника відкрилась виставка «Більше, ніж просто кераміка». Творчі люди з майстерні кераміки Pigment з Вишгорода Марія Назаренко та Валерій Доставалов здивували глядачів своєю майстерністю і творчим баченням.

Серед жовто-коричневих гончарних експонатів музею, яким не одна сотня, а то й до тисячі років, сучасна барвиста кераміка відразу привертала увагу.

Майстри змогли здивувати гостей виставки не лише оптимістичним яскравим різнобарв'ям кольорів і форм — вази, тарілки, глечики, горнятка. Вражали й оригінальні зображення, зокрема, цікава фігурка диплода, де ретельно виліплені і розмальовані деталі.

Багато глядачів звернули увагу на оригінальну ваза-світільник у вигляді соняшників.

«Це наша гордість, іншої такої роботи ви не знайдете в світі», — розповів Валерій Доставалов.

Це не перша виставка вишгородських керамістів, і, як розповіла «Погляду» Марія Назаренко, вона сподівається, що надалі таких заходів буде більше: «Хочеться знайомити людей зі своєю керамікою, із таким унікальним матеріалом, як глина. Вона дозволяє виявляти фантазію, дозволяє твори-

ти різні вироби — від маленьких до великих, різних форм і видів».

Втім, Марія Назаренко та Валерій Доставалов і нині знаходять можливість зацікавлювати вишгородців керамічною справою, проводячи майстер-класи.

Виставка «Більше, ніж просто кераміка» у межах культурно-мистецького проекту «Вишгородщина мальовнича» триватиме до 20 жовтня у музеї давньоруського гончарства.

■ ГІМНАСТИКА ДЛЯ РОЗУМУ

Предмети обстановки житла	Мірило для порівнювання	Зовнішній вигляд
Співучий птах	Головний убір	Жир
Багато їсть	Риба родини камбало-вих	Дерево з білими квітками
Сітка для траулера	Заплетене волосся	Бобова рослина
Цупка тканина	Папуга	Дзенське коло
Ядро з електронами	Рослинні драгли	Мова програвання
Злакова рослина	Мати	Плівко-творний розчин
Панування певних смаків	Морський рак	Об'ємне коло

■ ГОРОСКОП

Листопад

Незважаючи на те, що вплив Марса і Меркурія буде досить сильним, друга половина осені стане досить сприятливою для більшості знаків.

Овен. У вас з'явиться бажання щось змінити в житті. Правда, ваші близькі, скоріше за все, відмовляться допомагати вам в цьому. Не переживайте і керуйтеся принципом «хочеш щось зробити добре — зроби це сам».

Телець. У листопаді ви будете більш закритими для оточуючих. Саме час приділити увагу внутрішньому стану, подумати про подальші плани. Головне — не піддаватися негативу.

Близнюки. Зірки рекомендують вам тримати себе в руках: постарайтеся бути якомога тактовнішими, інакше незабаром вам доведеться заглажувати провини.

Рак. У листопаді світ здається вам не дуже доброзичливим. Зберігайте спокій — і труднощі будуть подолані. У хвилини смутку дозволяйте собі займатися улюбленими справами: малюйте, співайте, танцюйте, дивіться кінофільми, гуляйте на природі.

Лев. Багаж переживань перестане бути важким, якщо ви поділитеся проблемами зі старшими родичами. Їхня чуйність, розуміння та добрі поради змінять ситуацію на краще.

Діва. Ведіть себе так, щоб близьким не було в чому вас дорікнути. У спірних ситуаціях не кидайтеся звинуваченнями, намагайтеся з'ясувати справжні причини того, що відбувається. Остерігайтеся фінансових авантур.

Терези. До вас прийде удача в матеріальних справах. А ось щоб зберегти відносини, приготуйтеся змінюватися відповідно до ситуації. Щоб уникнути складнощів в спілкуванні з керівництвом, пам'ятайте про компроміси.

Скорпіон. Зараз у вас прекрасна пора для вивчення іноземних мов, поїздок, відряджень. Також можливе зміцнення фінансового фундаменту. У спілкуванні з оточуючими можлива агресія, тому проявляйте мудрість.

Стрілець. У цьому місяці ви матимете сумніви в правильності обраного шляху, страхи і тривоги. Крім того, зараз у вас багато роботи, тому стежте за своїм здоров'ям. Непогано пройти профілактичний огляд.

Козеріг. У листопаді ви можете покласти на допомогу партнерів. А якщо вони запропонують новий проєкт, то тим більше варто дослухатися до них. Спробуйте об'єднати зусилля з колегами.

Водолій. Листопад для Водоліїв стане цілком продуктивним місяцем. Перестаньте нервувати. Так, на початку осені ви наламали дров, але пора брати ситуацію під контроль.

Риби. У листопаді вам захочеться сперечатися з усіма — і вдома, і на роботі, що, безсумнівно, є помилкою. Протистояти нападкам долі ви зможете легко: плануйте справи, будьте організовані і головне — контролюйте свої емоції.

■ ЛІТО В БАНКАХ

СЛИВОВИЙ КОНФІТЮР З ДИНЕЮ

1 кг цукру, 0,6 кг слив без кісточок, 400 г м'якоти дині, 1 пакетик желфікса 1:1, ванільний цукор за смаком.

Сливи та диню порізати кубиками, додати у желфікс, змішаний з 2 стл. цукру. Довести суміш до кипіння, додати звичайний та ванільний цукор. Конфітюр знову закип'ятити, проварити протягом 3 хв., прибрати піну. Розкласти все по банках і закрити.

ОБЛІПИХОВИЙ КОПОТ

2 л води, 0,6 кг обліпихи, 300 г цукру.

Ягоди добре промити і просушити на ситі. Воду довести до кипіння, всипати цукор і проварити протягом 3-5 хв. У простерилізовані банки всипати підготовані ягоди. Залити ягоди гарячим сиропом, накрити стерилізованими кришками, закрити, перевернути і добре закутати до охолодження.

СВЯТКОВИЙ КАЛЕНДАР

20 жовтня — Міжнародний день кухаря; Міжнародний день авіадиспетчера; Всесвітній день статистики.

30 жовтня — День тренера (неофіційне свято спортивних тренерів).

31 жовтня — Хелловін.

25 жовтня — Міжнародний день автомобіліста; Міжнародний день тещі.

4 листопада — День залізничника України.

26 жовтня — Міжнародний день шкільних бібліотек.

8 листопада — Міжнародний день КВК.
13 листопада — Всесвітній день доброти.